

*vi på* WIRSBO



God helg!

Nr 1  
1967

## "BYGG EN KYRKA ÅT DITT FOLK."



Herman Lagercrantz

**B**rukskyrkan i Virsbo, en gåva till församlingen och stiftet från grundläggaren av det moderna Virsbo, minister Herman Lagercrantz och hans hustru Hedvig, är en i flera avseenden originell skapelse. Kyrkan innehåller en myckenhet klenoder från när och fjärran, och den starka anknytningen till bygden symboliseras på många sätt: alltifrån granitblocken, på vilken byggnaden vilar och som en gång bar upp den gamla hyttan i Trummelsberg, till trävirket, som hämtats ur brukets skogar, och slutligen själva uppförandet av kyrkan, som helt och hållet utfördes av arbetare vid bruket.

Detta är de stora dragen, och vi skall nu berätta litet närmare om kyrkans tillkomst, och om de skatter som där finns förvarade.

Minister Herman Lagercrantz var en varmt religiös man, och han lät sig därför lätt övertalas när hans gode vän, dåvarande ärkebiskopen Nathan Söderblom, rådde honom att ändra sina planer på ett gravkapell till uppförandet av en kyrka. "Bygg en kyrka åt Ditt folk, och bygg den ekumeniskt", lär Söderblom ha sagt. Och så blev det alltså.

Den 7 augusti 1937 förrättades invigningen av biskopen i Västerås Einar Billing med assistans av hovpredikanten Eskil André och teol. dr

I år - 1967 - blir det 30 år sedan Virsbo fick sin brukskyrka. Det var ett av hela samhället efterlängtat mål, som förverkligades i och med att brukets dåvarande ägare, minister Herman Lagercrantz och hans hustru Hedvig, beslöt att skänka medel till uppförandet av en kyrka. Inför jubiléet berättar vi här om bakgrunden till kyrkans tillkomst samt om vilka klenoder, som finns inom dess väggar.

Ivan Alm samt kyrkoherdarna Gösta Wigardt, Rammäs, och Sven Wessman, Västerfärnebo.

Ritningarna till kyrkan utfördes av arkitekt L. J. Lehming och de konstnärliga utsmyckningarna av väggar och tak av konstnären Axel Hörlin. Övriga utsmyckningar och inventarier i kyrkan tillkom genom gåvor från många håll, huvuddelen dock genom donation av ministerparet Lagercrantz.

Bland de långväga föremål, som letat sig till kyrkan i Virsbo, märks främst altartavlan, som en gång prytt ett slottskapell i Böhmen. Den köptes i Wien och är en gåva från ministerparet Lagercrantz och Wirsbo Bruk. Vidare kan nämnas triumfkrucifixet i koret, som minister Lagercrantz förvärvat i Oberammergau i Bayern, och silverkrucifixet på högaltaret, som kommer från norditalienska staden Merano och är en gåva från fru Louise Tamm.

Men åtskilliga av kyrkans vackra inventarier är resultatet av offervilja hos brukets befolkning. Sålunda är orgeln en gåva från Virsbo kyrkliga sykkrets. Under de första åren av kyrkans existens skänkte sykkretsen vidare bl.a. den vita mässkruden och den stora mattan i koret, båda förfärdigade av Hemslöjden i Västerås. En av kollektthåvarna är en gåva



På åsen ligger brukskyrkan i Virsbo, vackert belyst av eftermiddagsolen

av framlidne kyrkvärden, kassör K.J. Johnsson och hans maka, och den andra en gåva från bankdirektör Gustaf Lagercrantz.

Den vackra brudkronan har skänkts av friherre Johan Nordenfalk. Jacobs församling i Stockholm har skänkt bl.a. mummertavlan och träskulpturen kring orgeln och ett antal lampetter. Den inledningsvis nämnda granitgrunden och sockeln från Trummelsbergs hytta är en gåva från Rammäs Bruk.

Utom Wirsbo Bruk och övriga här nämnda donatorer upptar förteckningen över bidragsgivare ett flertal andra namn, bl.a. prinsen och prinsessan Oscar Bernadotte, som har

skänkt timglasen på prediksstolen. Dörröverstycket till sakristian har skänkts av överintendent Lettström, en mässkjorta, en dopklänning och ett antal kalkservetter av fru Hildur Ullholm, ett dopkläde av fröken Ek, kopparvaser av fru Elsa Persson, ljustakar av disponent Helge Silverstolpe och en talarstol av Mr. Alison Armour, New York.

Klockan i klockstapeln är ritad av prins Eugen och gjuten vid påvens gjuteri i Rom. Den blev i samband med gjutningen även välsignad av dåvarande påven.

Klockstapeln fanns före kyrkans tillkomst. Den kom då till användning endast i samband med begravn-



BILDERNA:

Ovan t.v.:

Altartavlan, som härstammar från ett böhmiskt slottskapell och som skänkts till kyrkan av ministerparet Lagercrantz och Wirso Bruk.

Ovan:

Järngallret i kyrkoportalens överstycke, ett verk av Wirso meden K.V. Stockselius.

Nästa sida:

Klockstapeln framför kyrkan uppfördes innan kyrkan blev byggd, då jordfästningarna förrättades under bar himmel. Dess klocka är gjuten i Rom och välsignad av påven.

ningar på kyrkogården, där jordfästningarna ägde rum under bar himmel.

En detalj, som genast vid ankomsten till kyrkan fångar besökarens blick, är det konstnärligt utarbetade järngaller mönstret över kyrkoportalen, vilket liksom portalens beslag är ett verk av en av brukets skickligaste smeder genom tiderna, K. V. Stockselius.

Nu har alltså brukskyrkan i Virso under tre decennier varit den centrala punkten för ett rikt religiöst liv i samhället. I början hölls här högmässa andra och fjärde söndagen varje månad. Under senare år har man kunnat hålla högmässa varje söndag. Givetvis står kyrkan också öppen för andra högtider, såsom bröllop och dop efter anmälan i förväg till pastorsexpeditionen i Rammäs eller till expeditionen vid Karlsgatan i Virso, som är öppen varje onsdag kl 17-18,30.

